

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проєкт Постанови Верховної Ради України про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, парламентів та урядів держав-членів ООН, держав — членів Європейського Союзу та НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти Українського народу (реєстр. № [15338](#) від 17.06.2026 року), поданий народним депутатом України Геращенко І. В. та іншими народними депутатами України

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 30 червня 2026 року (протокол № 196) проєкт Постанови Верховної Ради України про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, парламентів та урядів держав — членів ООН, держав — членів Європейського Союзу та НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти Українського народу (реєстр. № [15338](#) від 17.06.2026), поданий народним депутатом України Геращенко І. В. та іншими народними депутатами України.

Проєкт Постанови має на меті прийняти звернення від імені Верховної Ради України до міжнародних організацій, парламентів та урядів іноземних держав із закликом засудити системну політику російської федерації, спрямовану на нищення української культурної ідентичності. Крім того, документ покликаний привернути увагу світової спільноти до необхідності належної політико-правової оцінки дій держави-агресора та посилення міжнародної протидії таким діям.

Комітет наголошує, що питання, яке пропонується врегулювати проєктом Постанови, має важливе значення у гуманітарному, культурному, інформаційному та міжнародно-правовому вимірах. Зокрема, його розгляд зумовлений необхідністю захисту культурної спадщини, національної ідентичності та історичної пам'яті України. Крім того, ухвалення проєкту Постанови сприятиме офіційному визнанню політики російської федерації, спрямованої на знищення української культурної

ідентичності, проявом культурного геноциду, що, своєю чергою, сприятиме розвитку міжнародно-правових механізмів захисту культурної спадщини та притягненню держави-агресора до відповідальності.

За результатами розгляду Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України:

1) включити проєкт Постанови Верховної Ради України про Звернення Верховної Ради України до Організації Об'єднаних Націй, парламентів та урядів держав — членів ООН, держав — членів Європейського Союзу та НАТО, Європейського Парламенту, ЮНЕСКО, Парламентської Асамблеї Ради Європи, Парламентської Асамблеї ОБСЄ, Парламентської Асамблеї НАТО щодо засудження політики систематичного культурного геноциду Російської Федерації, спрямованого проти Українського народу (реєстр. № [15338](#) від 17.06.2026), до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

2) за результатами розгляду у першому читанні прийняти зазначений проєкт Постанови за основу і в цілому з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєва Микиту Руслановича.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

ВИСНОВОК

на проєкти Законів України:

про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду (реєстр. № 15331 від 15.06.2026 р.), поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України;

про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду та встановлення відповідальності за порушення порядку евакуації культурних цінностей під час дії воєнного стану (реєстр. № 15331-1 від 17.06.2026 р.), поданий народним депутатом України І. Геращенко та іншими народними депутатами України

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 30 червня 2026 року (протокол № 196) проєкт Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду (реєстр. № 15331), поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України та альтернативний до нього проєкт Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду та встановлення відповідальності за порушення порядку евакуації культурних цінностей під час дії воєнного стану (реєстр. № 15331-1), поданий народним депутатом України І. Геращенко та іншими народними депутатами України.

Основний законопроект реєстр. № 15331 спрямований на удосконалення кримінально-правового реагування на дії, пов'язані із посяганням на культурну ідентичність національної, етнічної, расової чи релігійної групи, шляхом включення культурної складової до складу злочину геноциду. Як зазначається у пояснювальній записці, законопроект має на меті уточнити склад кримінального правопорушення, викладеного у статті 442 Кримінального кодексу України, шляхом включення до елементів об'єктивної сторони злочину геноциду суспільно небезпечних діянь щодо культури, базової ознаки ідентичності захищеної групи, як способу вчинення злочину.

Запропонований підхід відповідає необхідності посилення правових механізмів захисту культурної спадщини, національної пам'яті та культурної

ідентичності Українського народу, а також створює додаткові передумови для належної правової оцінки дій, спрямованих на руйнування культурної основи української національної ідентичності.

Альтернативний законопроект реєстр. № 15331-1, також, як і основний законопроект, містить положення щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду. Для цього передбачає досягти такої цілі у змістовно подібному, доповненому іншими ознаками, вигляді. Водночас у проекті Закону України реєстр. № 15331-1 пропонується також встановити кримінальну відповідальність за порушення порядку евакуації культурних цінностей під час дії воєнного стану, шляхом розширення статті 298 Кримінального кодексу України.

Висновки Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та більшості центральних органів виконавчої влади на момент розгляду відсутні. Міністерство культури України надало свої висновки, у яких підтримує із зауваженнями обидва законопроекти.

Комітет підтримує загальну спрямованість законопроекту реєстр. № 15331, оскільки в умовах збройної агресії російської федерації проти України системне знищення, пошкодження, привласнення, вивезення або інше посягання на об'єкти культурної спадщини, культурні цінності, мову, історичну пам'ять, освіту та інші елементи, має розглядатися не лише як шкода окремим об'єктам культури, а й як посягання на культурну основу існування національної ідентичності.

Також Комітет вважає, що питання криміналізації порушення порядку евакуації культурних цінностей, як це запропоновано законопроектом реєстр. № 15331-1, є важливим і потребує окремого, комплексного та фахового опрацювання з урахуванням законодавства у сфері охорони культурної спадщини, музейної справи, архівної справи, режиму воєнного стану, повноважень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, військових адміністрацій, а також практичних можливостей закладів культури, музеїв, архівів та інших установ, відповідальних за збереження культурних цінностей.

Поєднання в одному законопроекті реєстр. № 15331-1 двох різних за предметом правового регулювання блоків: включення культурної складової до складу злочину геноциду та встановлення окремої відповідальності за порушення порядку евакуації культурних цінностей, може ускладнити належне опрацювання законодавчих пропозицій і потребує додаткового кримінально-правового, гуманітарного та інституційного оцінювання.

З огляду на зазначене, Комітет вважає доцільним підтримати саме законопроект реєстр. № 15331 як такий, що має чіткіший і більш сфокусований

предмет правового регулювання, без одночасного включення додаткового питання, яке потребує окремого законодавчого опрацювання.

Водночас Комітет звертає увагу, що окремі положення альтернативного законопроекту реєстр. № 15331-1 стосовно запропонованої ним деталізації культурної складової злочину геноциду, можуть бути враховані під час підготовки законопроекту реєстр. № 15331 до другого читання з урахуванням вимог кримінально-правової визначеності, узгодженості з іншими складовими статті 442 Кримінального кодексу України, зокрема чинної редакції та пропозиціями законопроекту реєстр. № 15331, положеннями міжнародного права, а також дотримання необхідності розмежування злочину геноциду та воєнних злочинів, злочинів проти людяності, інших кримінальних правопорушень, пов'язаних із посяганнями на культурну спадщину, мову, освіту, релігійні практики, історичну пам'ять, національну ідентичність, права людини.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні проект Закону про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду (реєстр. № 15331), поданий народним депутатом України М. Потураєвим та іншими народними депутатами України, прийняти *за основу*.

2. Рекомендувати Верховній Раді України за результатами розгляду в першому читанні проект Закону України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо включення культурної складової до складу злочину геноциду та встановлення відповідальності за порушення порядку евакуації культурних цінностей під час дії воєнного стану (реєстр. № 15331-1), поданий народним депутатом України І. Геращенко та іншими народними депутатами України, *відхилити*.

3. Направити цей висновок Комітету про розгляд зазначених законопроектів до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

ВИСНОВОК

на проєкт Закону України

про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про державні нагороди України" (реєстр. № 15359 від 28.06.2026 р.), поданий Президентом України В. Зеленським

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 30 червня 2026 року (протокол № 196) проєкт Закону про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про державні нагороди України" (реєстр. № 15359), поданий Президентом України В. Зеленським.

Відповідно до пояснювальної записки, метою проєкту Закону є встановлення ордена Європи для відзначення громадян України та іноземців за визначні особисті заслуги у підтримці стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі, вагомий внесок у допомогу Україні для посилення стійкості у захисті її незалежності та безпеки всієї Європи, зміцнення міжнародного співробітництва в інтересах демократії, миру та добросусідства, дружніх і всебічних відносин між народами.

Комітет відзначає актуальність зазначеного проєкту Закону України, який доповнює систему державних нагород України, є важливим в умовах стратегічного курсу України на вступ до Європейського Союзу, таким, що надасть можливість відзначати громадян України та іноземців за відповідні визначні заслуги.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України не заперечує можливості прийняття поданого законопроєкту, висловлює зауваження щодо використання більш універсального формулювання. Станом на час розгляду законопроєкту Комітетом висновки центральних органів виконавчої влади не надходили.

Враховуючи зазначене, за результатами обговорення Комітет ухвалив:

1) рекомендувати Верховній Раді України включити проєкт Закону про внесення зміни до статті 7 Закону України "Про державні нагороди України" (реєстр. № 15359), поданий Президентом України В. Зеленським, до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання,

невідкладно розглянути на пленарному засіданні та за результатами розгляду в першому читанні прийняти **за основу і в цілому**;

2) направити цей висновок Комітету про розгляд зазначеного законопроекту до Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

**на проєкт Закону України про Український національний пантеон
(реєстр. № 15360 від 28.06.2026 р.), поданий
Президентом України В. Зеленським**

За дорученням Голови Верховної Ради України Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики розглянув на своєму засіданні 30 червня 2026 року (протокол № 196) проєкт Закону про Український національний пантеон (реєстр. № 15360), поданий Президентом України В. Зеленським.

Відповідно до пояснювальної записки, законопроєкт розроблено з метою вшанування найвидатніших представників української нації, формування на їхніх прикладах української національної та громадянської ідентичності, створення Українського національного пантеону як загальнонаціонального місця пам'яті Українського народу.

Законопроєкт запроваджує законодавчу основу для створення та функціонування Українського національного пантеону, призначеного для вшанування найвидатніших представників української нації, які зробили винятковий, історично значущий внесок у здобуття та відновлення незалежності, у державотворення і розбудову Української держави, захист її суверенітету та територіальної цілісності, формування української нації, війська, культури, мистецтва, науки, спорту, становлення української літературної мови, розвиток громадянського суспільства або релігії.

Прийняття законопроєкту сприятиме продовженню комплексного законодавчого врегулювання питань формування та реалізації державної політики національної пам'яті Українського народу, належному вшануванню пам'яті про видатних представників України, відновленню історичної справедливості, утвердженню тяглості української державності, а також консолідації суспільства навколо спільної історії.

Комітет відзначає актуальність зазначеного проєкту Закону України, особливо в умовах збройної агресії російської федерації проти України, коли політика пам'яті, меморіалізація боротьби за незалежність України та вшанування осіб, які стали символами українського державотворення, мають важливе суспільне і державне значення.

Президент України відповідно до частини другої статті 93 Конституції України визначив згаданий законопроект як невідкладний для позачергового розгляду Верховною Радою України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловлює низку зауважень. Станом на час розгляду законопроекту висновки центральних органів виконавчої влади не надходили.

За підсумками обговорення Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України:

1) включити проект Закону України про Український національний пантеон (реєстр. № 15360), поданий Президентом України В. Зеленським, до порядку денного п'ятнадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та невідкладно розглянути на пленарному засіданні, скоротивши строки внесення альтернативних до нього законопроектів до початку розгляду Верховною Радою України цього питання;

2) за результатами розгляду в першому читанні проект Закону про Український національний пантеон (реєстр. № 15360), поданий Президентом України В. Зеленським, прийняти **за основу і в цілому** з необхідним техніко-юридичним доопрацюванням.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити Голову Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики Потураєва Микиту Руслановича.

Голова Комітету

Микита ПОТУРАЄВ

